

Паўлюк Шукайла

У 1925 годзе ў рэдакцыю слуцкай раённай газеты прыехаў малады пісьменнік Паўлюк Шукайла. Ён заняў становішча рэдактара. Неўзабаве арганізаваў філіял літаратурнай арганізацыі «Маладняк».

У будынку былога камэрцыйнага вучылішча начальнік літаратурных вечарня Слуцкай маладнякоўцы — Янка Пірат, Іда Чырванская, Янка Сукала, Атава і іншыя — чыталі свае вершы. Але найбольшае ўражанне на слухачоў рабіў Паўлюк Шукайла.

На сцену выхадзіў малады, шырокакаплечы дзядзька ў беларускай вышываючай кашулі. Іму было тады ўсяго 20 год, але ён выглядаў значна старэйшым. Ільвіная грыва рускіх валос надавала шырокаму твару мужнасць і паважнасць. Свайм паэтычным выглядам і мастацкім чытаньнем Паўлюк Шукайла прыцягваў увагу аўдыторы. Ён умеў дэкламаваць і драматызованым голасам перадаваў пачуццёў настроем прысутным. Ягонае выступленне залейды суправаджалася бурнімі волескамі. Тэматыка ягоных вершаў была ровноўшчынай. Ён пісаў пра змаганьне з польскімі панамі, пра герайства ў Заходній Беларусі. Аўтар пісаў тое, што было асабістым перажыццем. Ён ад 16-ці год быў змагаром-партызанам, верыў у съветскую будучыню сваіго народу. І калі юму ўдалося пераобразца ў Савецкі Саюз, ён усю свою кіпучую энэргію ўёў у грамадzkую справу.

Парафэлюм ён змяніў на піро. Былы паўтызан стаўся пісьменнікам, сябрам «Маладняка». Ён выехаў на першы фронт. Спачатку ў Слуцк. Потым пераѣхав ў Полацак. Там таксама арганізаваў філіял «Маладняка» і рэдагаваў газету.

У 1927 годзе Паўлюк Шукайла пераѣхав у Менск. Тут пачынаеца ягонае дзейнасць у кірунку шукання новых літаратурных формаў. Яго назвалі беларускім футуристам, паэтам левага фронту.

Шукайла пакінуў «Маладняк». Ён стварыў новую літаратурную арганізацыю «Росквіт» ці, як афіцыйна рэкламаваўся, «Літаратурна-мастацкая камуна». У гэтае згуртаванье ўваходзілі пісьменнікі Аляксандар Гародня, Янка Скрыган, Барыс Мікулич, Макар Шалай і іншыя. У бальшыні сваіх залежнікі часамі «Росквіт», які выдаваўся пры згуртаванні, быў беспартыйны. Яны мелі розныя пагляды на літаратуру, а некаторыя з іх і свае амбіцы. Гэта і было прычынай хуткага распаду арганізацыі, якіх дзеяліцца ў Беларусі таіх літаратурных згуртаваньняў, як «Узвышша», «Полымя», «Маладняк», «Проблеск». Пасля гэтага Паўлюк Шукайла некаторы час быў не залежным, ці як казалі тады, «дзікім» паэтом, не далаўся да якіх-небудзь груповак.

Але ён меў неспакойную упартую натуру. Узяўся за кнігі, і цэлае лета нястомна рыхтаваўся. Увесні паехаў вучыцца ў Москву. Там ён праз тры гады скончыў Інстытут чырвонай прафесіялу і атрымаў годнасць дацэнта пры Дзяржаўным Інстытуце Кінаматографіі. Пазней стаўся прафесарам. Студэнты паважалі яго, а тыя, якія слухалі ягоныя лекцыі, ганарыліся тым, што іх праўвалі шукайлаўцамі.

Паўлюк Шукайла і ў Москве ня спыняў сваёй нацыянальнай творчай і гра-

УРАЧЫСТАСЦЬ З КАЛЯНІЯЛЬНЫМ ПРЫСМАКАМ

(Заканчэнне з 2-ой бачыны)

вучы, тэхніцы й філязофіі. «Літаратура і мастацтва» ў гэтым духу і зазначае, што Ламаносаў быў вяшчуном «наканаванай вялікай гісторычнай місіі расейскага народу».

Мы ня думаем зменшаваць дасягненняў расейскага народу. Яны ёсьць і ёсьць немалыя. Аднак, перад тым, як узвялічваць іх або падкрэсліваць выключочную і незаменную вартасць, треба ўзважыць тыя аbstавіны ў умовы, на якіх творы Расейцы й падбіты імі народы. Не гаворачы ўжо пра царскія часы і тагачасныя нацыянальныя прыгнёты, з'яўленіем са «златою» савецкага свабоды. Як ведама, да апошніх гадоў так званыя распубліканскія наўкуковыя цэнтры фактычна зусім бяздзейнічалі. Не таму, што тут ня было «нацыянальных наўкуковых кадраў», а таму, што гэтыя кадры систэматычна ліквідаваліся, а наўкуковыя установы ня мелі права тварыць. Праўда, цяпер як-бы дадзена на грам больші свабоды, але ад якога гэта часу і у якіх памерах дазволена гэта — і цяпер абцята — наўкуовая самастойнасць? Пры гэтым, як ведама, тыя наўкуковыя нацыянальныя рэспублікі, якія выяўляюць свой геній, або назывчайнай здолнасці, пераважна пераводзяцца ў Москву, дзе ўзбагачаюць агульную расейскую скарбницу.

П. Залужны

мадзкай дзейнасці. Ён гуртаваў вакол сябе беларусаў. Зь ягонымі удзелам быў выдадзены беларускі літаратурны альманах «Наступ».

Маскоўскае асяроддзя не зъмяніла Паўлюка Шукайлу, ён застаўся тым-же беларусам-партыётам. Ён часта насыці сатыкі галіштук з беларускімі вузорамі, а ўлетку вышываную кашуллю. На дзяньях ягоныя кватэры была прыбітая сціплая шыльдачка: «Паўлюк Шукайла».

— Няхай і тут застаецца наш правапіс, — казаў ён свайму блізкому сабру. — Няважна, што ў расейцаў няма паўгласнага «ў». Пры чытанні магто імя міжволі вымаўляюць «ў» скарочанае.

Шукайла пры этым усіміхай. Усьмешка была шырокая і прыязная.

Ён запрашаў сваіх прыяцеляў і часта вялікіх.

— Гэта наша беларуская гарэлка, — казаў ён, дастаючы пляніку з зуброўкай.

— Зубры толькі ў нас жывуць.

Пачыналася гутарка. Прыгадвалі Белавежу, прыгожыя родныя мясціны, рэцкі, аэры. Быўала, у часе пачастунку Паўлюк Шукайла ставіў патэфон і ўсе мы, госьці, слухалі цыблімы, беларускіх хор, беларускую песьню. А пасля і са мі сціпявалі. Улюбленай песьні Шукайлы была «Перапёлка». Таксама і народная жніўная: «А я жыта на жала, у бараненцы ляжала». Паўлюк першым зацігваў яе. Ягоная жонка і госьці адразу падхоплівалі. І песьня дойдзе на сціхала, пераівалася рознымі галасамі.

Шукайла тужыў па бацькаўшчыне. То пад часам і выязджалі ў Москву ў Палацак. Там таксама арганізоваў філіял «Маладняка» і рэдагаваў газету. У 1927 годзе Паўлюк Шукайла пераѣхав у Менск. Тут пачынаеца ягонае дзейнасць у кірунку шукання новых літаратурных формаў. Яго назвалі беларускім футуристам, паэтам левага фронту.

Шукайла пакінуў «Маладняк». Ён стварыў новую літаратурную арганізацыю «Росквіт» ці, як афіцыйна рэкламаваўся, «Літаратурна-мастацкая камуна». У гэтае згуртаванье ўваходзілі пісьменнікі Аляксандар Гародня, Янка Скрыган, Барыс Мікулич, Макар Шалай і іншыя. У бальшыні сваіх залежнікі часамі «Росквіт», які выдаваўся пры згуртаванні, быў беспартыйны. Яны мелі розныя пагляды на літаратуру, а некоторыя з іх і свае амбіцы. Гэта і было прычынай хуткага распаду арганізацыі, якіх дзеяліцца ў Беларусі таіх літаратурных згуртаваньняў, як «Узвышша», «Полымя», «Маладняк», «Проблеск». Пасля гэтага Паўлюк Шукайла некоторы час быў не залежным, ці як казалі тады, «дзікім» паэтом, не далаўся да якіх-небудзь груповак.

Але ён меў неспакойную упартую натуру. Узяўся за кнігі, і цэлае лета нястомна рыхтаваўся. Увесні паехаў вучыцца ў Москву. Там ён праз тры гады скончыў Інстытут чырвонай прафесіялу і атрымаў годнасць дацэнта пры Дзяржаўным Інстытуце Кінаматографіі. Пазней стаўся прафесарам. Студэнты паважалі яго, а тыя, якія слухалі ягоныя лекцыі, ганарыліся тым, што іх праўвалі шукайлаўцамі.

К. Рамановіч

ХРОНИКА БЕЛАРУСКАГА ЖЫЦІЯ
НА ЧУЖЫНЕ — ГЭТА ПАКАЗЫНІК
НАШАЕ ГРАМАДЗКАЕ ЖЫЦІЯ
ЗДОЛНАСЦІ І ДАКУМЕНТАВАННЕ
НЕ НАШАЕ ПРАЦЫ. ТАМУ НЕ ПА-
ВІННА БЫЦЬ АНІВОДНАЕ ГРАМАДЗ-
КАЕ ПАДЗЕІ, ЯКАЯ-Б НЯ БЫЛА АД-
ЦЕМЛЕНА У БЕЛАРУСКАЙ ПРСЕ.
НІШЭНЕ У «БАЦЬКАЎШЧЫНЫ»:

Ізноў бункеры

Мінула ўжо паўтара дзесяцігоддзя з пасля Другой Сусветнай вайны. Выростае новае пакаленне, што злыбідаў

вайны на ведае. Ды вось даводзіцца аб новай вайне думаць. Пагатоў думаць аб вайне мусиць тыя, што ўжо адну пера-

жылі.

У Першую Сусветную вайну найбольш людзей пала на палёх бою. А ў тым лістдзінзе мерлі ад пошасціяў, ды потым го-

ладу.

У Другую Сусветную вайну пошасціяў было менш і голад быў наяўнай.

Ужо было менш і голад быў наяўнай. Але людзі мерлі ў баёх і ў краіні.

Больш страшное для насленіцтва — выпраменіванні ў выніку атамнага выбуху.

Праменны пранізываюць цела і ў раскладаюць яго. Пры тым боль неапісаны, ды съмерць нямінчая. Праменны гэты сліваюць далёка ў прастор, таму што нае іх у сабе пыл ад выбуху, ды вефер, што пыл гэты разносіць.

Частка атамнага пылу асадзе 30-45

хвілінай пасля выбуху. Той, хто пераїху першую хвалю выбуху, той, каго не забіла выпраменіванні ў час выбуху, мае колькі хвілінай часу скавацца ад радыяктыўнага пылу.

Чым хутчэй у бункер — тым здаравей для цела.

Атамны праменны, так як съяўляюцца, разыходзяцца па простай лініі. Яны затрымуюцца ў бункер выдатна ратуе ад гэтай радыяктыўнай съмерці.

Атамны бункер ня трэба выліваць з злязбатону. Сыціна з пустакоў абыспана добра зямлёю; тоўстая столь, лепши агнітрывалася, таму што атамны жар запальвае ўсё вакол і пажары хутка разыходзяцца; вентылятар з фільтрам-ачышчальнікам паветра ад пылу — і бункер зямлёю. Бункер выдатна ратуе ад гэтай радыяктыўнай съмерці.

Атамны бункер ня трэба выліваць з злязбатону. Сыціна з пустакоў абыспана добра зямлёю; тоўстая столь, лепши агнітрывалася, таму што атамны жар запальвае ўсё вакол і пажары хутка разыходзяцца; вентылятор з фільтрам-очышчальнікам паветра ад пылу — і бункер зямлёю. Бункер выдатна ратуе ад гэтай радыяктыўнай съмерці.

Атамны бункер ня трэба выліваць з злязбатону. Сыціна з пустакоў абыспана добра зямлёю; тоўстая столь, лепши агнітрывалася, таму што атамны жар запальвае ўсё вакол і пажары хутка разыходзяцца; вентылятор з фільтрам-очышчальнікам паветра ад пылу — і бункер зямлёю. Бункер выдатна ратуе ад гэтай радыяктыўнай съмерці.

Атамны бункер ня трэба выліваць з злязбатону. Сыціна з пустакоў абыспана добра зямлёю; тоўстая столь, лепши агнітрывалася, таму што атамны жар запальвае ўсё вакол і пажары хутка разыходзяцца; вентылятор з фільтрам-очышчальнікам паветра ад пылу — і бункер зямлёю. Бункер выдатна ратуе ад гэтай радыяктыўнай съмерці.

Атамны бункер ня трэба выліваць з злязбатону. Сыціна з пустакоў абыспана добра зямлёю; тоўстая столь, лепши агнітрывалася, таму што атамны жар запальвае ўсё вакол і пажары хутка разыходзяцца; вентылятор з фільтрам-очышчальнікам паветра ад пылу — і бункер зямлёю. Бункер выдатна ратуе ад гэтай радыяктыўнай съмерці.

Атамны бункер ня трэба выліваць з злязбатону. Сыціна з пустакоў абыспана добра зямлёю; тоўстая столь, лепши агнітрывалася, таму што атамны жар запальвае ўсё вакол і пажары хутка разыходзяцца; вентылятор з фільтрам-очышчальнікам паветра ад пылу — і бункер зямлёю. Бункер выдатна ратуе ад гэтай радыяктыўнай съмерці.

Атамны бункер ня трэба выліваць з злязбатону. Сыціна з пустакоў абыспана добра зямлёю; тоўстая столь, лепши агнітрывалася, таму што атамны жар запальвае ўсё вакол і пажары хутка разыходзяцца; вентылятор з фільтрам-очышчальнікам паветра ад пылу — і бункер зямлёю. Бункер выдатна ратуе ад гэтай радыяктыўнай съмерці.

Атамны бункер ня трэба выліваць з злязбатону. Сыціна з пустакоў абыспана добра зямлёю; тоўстая столь, лепши агнітрывалася, таму што атамны жар запальвае ўсё вакол і пажары хутка разыходзяцца; вентылятор з фільтрам-очышчальнікам паветра ад пылу — і бункер зямлёю. Бункер выдатна ратуе ад гэтай радыяктыўнай съмерці.

Атамны бункер ня трэба выліваць з злязбатону. Сыціна з пустакоў абыспана добра зямлёю; тоўстая столь, л